

Addenda

Completări la „Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc” (2)

de Vasile DOCEA

Continuăm publicarea completărilor la *Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc* (2021), lucrarea în cinci volume coordonată de academicienii Victor Spinei și Dorina N. Rusu. În acest număr prezentăm fișe bio-bibliografice pentru două persoane omise din *Enciclopedia*: Ștefan Stanciu, istoric și muzeograf la Galați, și Smaranda Vultur, specialistă în antropologie istorică.

Cei doi specialiști, ale căror fișe bio-bibliografice le publicăm mai jos, nu figurează nici în *Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc*¹ din 2021, nici în cele două „Addenda”² publicate ulterior de coordonatorii *Enciclopediei*. Fiecare dintre ei are contribuții istoriografice consistente, deși orientate în direcții teoretice și metodologice diferite. Ștefan Stanciu se distinge atât prin lucrările sale de istorie a secolului al XIX-lea, cât și prin activitatea sa îndelungată de manager al unui important muzeu de istorie, cel din Galați. Smaranda Vultur este o foarte cunoscută specialistă în antropologie istorică, domeniu în care aplică sistematic și consecvent, printre primii în România, metodele „istoriei orale”, dar care se distinge și printr-o profundă reflecție istoriografică și de teorie a istoriei.

La fel ca în numărul precedent, am alcătuit și de această dată fișele bio-bibliografice în conformitate cu modelul propus de *Enciclopedia* citată:

„I. Date biografice

II. Caracterizarea activității, a contribuției în domeniu

III. Bibliografie selectivă

A. lucrări de autor

B. lucrări în colaborare

C. lucrări editate, coordonate, traduceri

D. studii și articole

IV. Bibliografie referitoare la titularul fișei.”³

Pe de altă parte, informațiile legate de publicațiile celor doi istorici sunt aduse la zi, prin luarea în considerare inclusiv a cărților și studiilor apărute în anul 2025.

Se cuvine să menționez și de această dată, că prezentele completări la *Enciclopedia*, precum și cele pe care le vom publica în numerele următoare ale revistei, sunt rezultatul unor activități științifice desfășurate în cadrul *Centrului de cercetări bio-bibliografice*, care face parte din Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Todoran” din Timișoara.

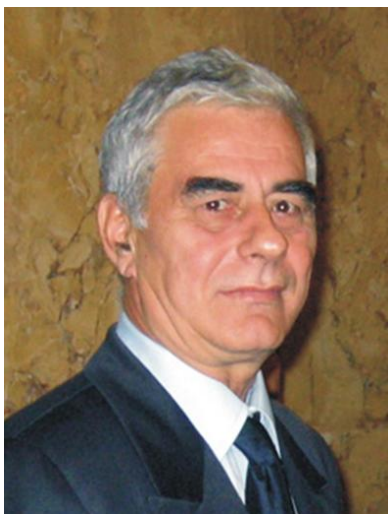
¹ Victor Spinei, Dorina N. Rusu (coordonatori), *Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc*, vol. 1-5, Suceava, Editura Karl A. Romstorfer a Muzeului Național al Bucovinei, 2021.

² Victor Spinei, Dorina N. Rusu, *Addenda la „Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc”*, în „Memoriile

Secției de Științe Istorice și Arheologie”, Seria V. Tomul XLI, 2022, p. 195-250; idem, *Addenda II la „Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc”*, în „Memoriile Secției de Științe Istorice și Arheologie”, Seria V. Tomul XLII, 2023, p. 381-4018.

³ Victor Spinei, Dorina N. Rusu (coord.), *Enciclopedia....*, vol. 1, p. XL.

STANCIU Ștefan

I. N. 24 septembrie 1948, Roșiile, jud. Vâlcea, m. 20 iunie 2007, Galați. Studii superioare la Facultatea de Istorie a Universității din București (1966-1971); doctor în istorie al aceleiași Universități (2001), cu teza *România și Comisia Europeană a Dunării. Diplomatie. Suveranitate. Cooperare internațională*, sub coordonarea academicianului D. Berindei. Arhivist la Arhivele Statului, Direcția Județeană Galați (1971-1976), îndrumător la Comitetul Județean de Cultură Galați (1976-1984), director al Complexului Muzeal Galați 1984-1990), director al Muzeului de Istorie Galați (1990-2007). Cadru didactic asociat la Universitatea „Dunărea de Jos”, unde a predat discipline de istorie modernă, istorie regională și istoria relațiilor internaționale (2003-2006). Redactor responsabil al revistei „Danubius”, publicată de Muzeul de Istorie Galați (1984-2007). Consilier șef teritorial la Inspectoratul pentru Cultură al județului Galați (1994-1997). Membru al Consiliului Județean Galați, ales în 2000 și în 2004. Decorat cu „Meritul Cultural”, clasa I (2004).

II. Ca istoric, s-a specializat în istoria relațiilor internaționale, cu precădere în problematica Dunării și a lucrului acesteia în relațiile internaționale. În calitate de manager muzeal, a organizat numeroase evenimente și expoziții tematice, între ele numărându-se expoziția „România și Comisia Europeană a Dunării. 1856-

1948”, realizată la inițiativa Ministerului Afacerilor Externe din România și itinerată la Viena, Budapesta, Russe, București, Galați, Strasbourg, Bruxelles și Berlin (2003-2006). A colaborat la diferite publicații, precum: „Revista Arhivelor”, „Tomis”, „Danubius”, „Prometeu”, „Studii și Materiale de Istorie Modernă”, „Revue Roumaine d’Histoire” etc.

III. A. *România și Comisia Europeană a Dunării. Diplomatie. Suveranitate. Cooperare internațională*, Galați, 2002 (ediția a doua, editată, revizuită și adăugită de C.D. Căldăraru, Galați, 2014); *Nicolae Titulescu et la souveraineté de la Roumanie au Danube Maritime*, Paris, 2002.

B. *Album monografic al municipiului Galați*, Galați, 1999 (în colab. cu G. Lazarovici); *Galați – istorie și contemporaneitate*, Galați, 2002 (în colab. cu G. Lazarovici); *Orașul Galați în relatările călătorilor străini (de la începuturile sale până la 1848)*, Galați, 2004 (în colab. cu M. Stroia).

C. *Traités, conventions et autres documents concernant le régime de la navigation du Danube Maritime/Tratate, convenții și alte documente referitoare la regimul navigației pe Dunărea Maritimă*, Galați, 2003 (în colab. cu A. Duță); *Perspective asupra istoriei locale în viziunea tinerilor cercetători. Pagini de istorie gălățeană*, vol. I, Galați, 2005, vol. II, Galați, 2006 (în colab. cu C. Croitoru).

D. *Un document necunoscut de la Petru Rareș*, în : „Revista Arhivelor”, 1977, nr. 10; *Un incunabul cu știri despre români*, în „Tomis”, anul XX, nr. 12 (190), decembrie 1985; *Amenajarea pentru navigație a râului Prut la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea*, în „Danubius”, anul XI-XII, 1986, p. 187-192 (în colab. Cu A. Duță); *Situația social economică a orașului Galați în timpul Primului Război Mondial (1916-1918). Pagubele provocate de război orașului*, în: „Danubius”, anul XIII-XIV, 1992, p. 155-164 (în colab. Cu A. Duță); *Activitatea lui Duiliu Zamfirescu ca delegat al României la Comisia Europeană a Dunării*, în „Danubius”, anul XVII, 1997, p. 113-130; *Transports navals sur le Danube*

Maritime sous pavillon français, effectués durant la période 1847-1939, în „Revue Roumaine d'Histoire”, tomes XL-XLI, 2001-2002, p. 195-205; *Insula Șerpilor la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Danubius”, anul XX, 2002, p. 81-95; *Transporturi de mărfuri efectuate de flota elenă pe Dunărea Maritimă în perioada 1847-1861*, în „Danubius”, anul XXIII, 2005, p. 95-106; *11 februarie 1866: de la „revoluție” la lovitură de stat*

(*O scurtă analiză de caz*), în „Danubius”, anul XXIV, 2006, p. 99-114.

IV. C. Croitoru, *In memoriam Ștefan Stanciu*, în *Perspective asupra istoriei locale în viziunea tinerilor cercetători*, vol. III, *Miscellanea in memoriam Ștefan Stanciu*, volum îngrijit de C. Croitoru, Galați, 2007, p. 13-17.

VULTUR Smaranda

I. N. 17 martie 1950, în Timișoara, într-o familie de intelectuali (tatăl, Gheorghe Băcanu, medic și profesor la Universitatea de Medicină, mama, Lucia, născută Ciobanu, profesoară). A urmat studiile liceale la Timișoara, iar pe cele superioare la Universitatea din București, Facultatea de Filologie, secția română-franceză (1969-1973). Doctorat la Universitatea din București, în domeniul filologic (1985), cu o teză de semiotică, avându-l drept coordonator științific pe Alexandru Rosetti. Cercetător la Centrul de cercetări fonetice și dialectale al Academiei Române din București (1973-1978); asistent la Universitatea din Timișoara, Catedra pentru studenți străini (1978-1983); cercetător la Centrul de cercetări socio-umane al Universității din Timișoara, devenit, din 1990, Institutul de cercetări socio-umane al Academiei Române (1983-1991); lector de limba

română la Universitatea din Paris IV, Sorbona (1992-1995); profesor invitat la Institutul Național de limbi și civilizații orientale (INALCO), Paris (1993-1994); lector de limba și literatura română la Universitatea Jagelonă din Cracovia (1995-1996) și la Universitatea din Pisa (2003-2005); profesor invitat la Universitatea Paris VIII (2000), Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales Paris (1998-2000) unde în perioada 1995-1999 a urmat un stagiul doctoral în Antropologie istorică sub conducerea lui Andre Burguiere, director de Studii de la Centrul de Cercetări istorice al EHESS. Conferențiar la Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie (1997-2015); cercetător la Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Todoran” din Timișoara (2015-2020).

II. Specialistă în antropologie istorică, a făcut cercetări sistematice de teren. Este unul dintre pionierii utilizării instrumentelor „istoriei orale” în România, cu ajutorul cărora a realizat mai multe cărți și studii științifice pe tema identității și a comunicării interculturale. A contribuit la formarea unui mare număr de tineri specialiști în antropologie istorică și a coordonat numeroase echipe de cercetare. Una dintre temele de cercetare intens frecventate este cea a fenomenului deportării forțate a bănătenilor în Bărăgan de către regimul comunist, la mijlocul secolului XX. Este coautoare a Raportului final asupra dictaturii comuniste din România, unde a redactat capitolul referitor la deportarea în Bărăgan și domiciliu obligatoriu. A colaborat la numeroase periodice, precum: „Anuarul Institutului de Istorie Orală”, „A Treia

Europă”, „Cahiers de littérature orale”, „Cuvântul”, „Dilema”, „22”, „Familia”, „Lecturn”, „Orizont”, „Poétiques”, „România literară”, „Steaua”, „Viața românească” etc.

III. A. *Istorie trăită, istorie povestită. Deportarea în Bărăgan 1951-1956*, Timișoara, 1997; *Lumi în destine. Memoria generațiilor de început de secol din Banat*, București, 2000; *Din radiografia represiunii: Deportarea în Bărăgan 1951-1956*, Timișoara, 2009; *Memorie și diversitate culturală la Timișoara. Scene de viață 1900-1945*, Timișoara, 2019 (album trilingv); *Memoria salvată. Evreii din Banat ieri și azi*, Iași, 2002; *Memoria salvată*, II, Timișoara, 2009; *Francezi în Banat, bănățeni în Franța. Memorie și identitate*, Timișoara, 2012 (ediția a doua, revizuită și adăugită, Iași, 2025); *Des mémoires et des la vies. Le périple identitaire des Français du Banat*, Avignon, 2021.

B. *Minorități, identitate și coexistență*, Timișoara, 2000 (în colaborare); *Basarabeni și bucovineni în Banat*, Iași, 2001 (în colaborare cu Adrian Onica); *Memorie și identitate culturală la Timișoara, Meșteri de care ne amintim*, Timișoara, 2013 (în colaborare cu V. Colar, T.R. Mochnacs și G. Panu).

C. *Germanii din Banat prin povestirile lor*, București, 2000 (coordonare); ediție revăzută și adăugită, Iași, 2018, *Banatul din memorie. Studii de caz*, Timișoara, 2008 (coordonare); Nicolae Ivan, *Istoria a două secole de teatru liric la Timișoara*, Timișoara, 2017 (îngrijire ediție).

D. *Le present du passé. Histoire vécue – histoire racontée: les déportés de 1951 (Roumanie)*, în „Cahiers de littérature orale”, 1997, 42, p. 19-40; *Staging Identity in Oral History*, în Daniela Koleva (ed.), *Talking History. International Oral History Conference*, Lik Publishing House, 2000, p. 54-62; *Le travail de la*

mémoire dans les récits de vie des anciens déportés sur Bărăgan: formes, valeurs, arguments, în „Anuarul Institutului de Istorie Orală”, II, Cluj-Napoca, 2001, p. 431-446; *New Topics, New Tendencies and New Generations of Historians in Romanian Historiography*, în Ulf Brunnbauer (ed.), *(Re)Writing History. Historiography in Southeast Europe after Socialism*, Münster, 2004, p. 236-276; *Etnicitate și colectivizare în Banat: cazul comunei Tomnatic, 1949-1956*, în D. Dobrinu, C. Iordachi (ed.), *Țărâșimea și puterea. Procesul de colectivizare a agriculturii în România (1949-1962)*, Iași, 2005, p. 210-230; *Deportările din perioada stalinistă*, în R. Cesereanu (coord.), *Comunism și represiune în România*, Iași, 2006, p. 135-152; *Deportările și dislocările de populații din România anilor 1950. Instituția domiciliului obligatoriu*, în V. Tismăneanu, D. Dobrinu, C. Vasile (ed.), *Raport final al Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România*, București, 2007, p. 630-650; *Life under Communism. Between the Records of the Secret Police and a retrospective Evaluation of the Victim Witness*, în J. Obertreis, A. Stephan (ed.), *Erinnerungen nach der Wende. Oral History und (post)sozialistische Gesellschaften*, Essen, 2009, p. 303-320; *Timișoara – Revoluția din 1989. Practici memoriale urbane sau despre memoria în criză (studiu de caz)*, în „Colloquium politicum”, 2011, nr. 2, p. 47-77; *Daily Life and Surveillance in the 1970s and 1980s*, în M. Todorova, A. Dimou, S. Troebst (ed.), *Remembering Communism. Private and public Recollections of Lived Experience in Southeast Europe*, Budapest/New York, 2014, p. 417-436.

IV. Doina Bogdan Dascălu (coord.), *Enciclopedia Banatului*, Vol. I, *Literatura*, ediția a II-a, Timișoara, 2016, p. 700-701; „Lecturn”, anul VIII, nr. 3-4 (31-32), iulie-decembrie 2020 (număr dedicat).

(Continuarea în numărul următor)